

Vedlegg 4 – oppsummering av prosesser og innspill som berører samiske interesser

- **Brev fra Statsforvalteren til Sametinget**
- **Befaringsnotat fra konsultasjon/befaring med Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt**

SAMEDIGGI / SAMETINGET

Ávjovárgeaidnu 50

9730 KARASJOK

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ole Martin Nuven,

Forslag om vern av Horsbergvatnet, Svenningvika og Torselva - oppsummering av prosesser og innspill som berører samiske interesser

Vi viser til Sametingets brev vedrørende høring av verneplan for Horsbergvatnet, Svenningvika og Lødingen 04.01.2023. Dere har bedt om å få oppsummert og tilsendt høringsuttalelsene fra samiske interesser, samt annen dokumentasjon på prosesser og kontakt Statsforvalteren har hatt med samiske interesser. Det er to reinbeitedistrikt som er berørt i denne verneplanen –Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt og Kanstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt. I forbindelse med verneplan for skog på statsgrunn for Helgeland, har vi i 2021 hatt befaringer med Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt der også Svenningvika ble diskutert, og vi legger derfor med befaringsnotatet som viser hvilke tilpasninger som vi har gjort i verneforskriftene.

Vi har hatt kontakt per telefon med begge de berørte reinbeitedistriktene. Ingen av disse hadde behov for konsultasjon, men Voengel-Njaarke ønsket at verneforskriftene skulle ta hensyn til reindrift i deres område slik som det ble enighet om under befaringer våren 2021 (se befaringsnotat). Kanstadjord/Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt ba om at det ble tatt hensyn til reindrift i verneforskriftene.

Vi har også hatt kontakt per telefon med Várdobáiki samisk senter, samt sendt e-post til Hinnøy og Omegn sameforening, for å få informasjon om det er noen samiske interesser i det foreslåtte verneområdet Torselva utover reindriftsinteresser. Vi har ikke fått noen tilbakemeldinger på dette.

Vi ber om at dere kommer med en uttalelse og vurderer om det er behov for videre konsultasjoner med oss eller Miljødirektoratet innen 16. februar 2023.

Med hilsen

Anne Sofie Bråge Fjeldstad (e.f.)
seksjonsleder

Ole Martin Nuven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Voengelh-Njaarke-befaringsnotat_vår2021
- 2 E-post til Kanstadjord og Vestre Hinnøy reinbeitedistrikt
- 3 E-post til Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt
- 4 E-post til Hinnøy og omegn sameforening

Protokoll/befaringsnotat – Konsultasjon mellom Statsforvalteren og Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt angående verneforslag for skog på statsgrunn - 04.06.2021

Tilstede

Voengelh-Njaarke reinbeitedistrikt: Nils Johan Kappfjell, Betty Kappfjell og Knut Kappfjell.

Statsforvalteren i Nordland: Ragnhild Mjaaseth og Ole Martin Nuven

Generelle saker

Det er hovedsakelig restriksjonene for barmarkskjøring i verneforskriftene som kommer i konflikt med reindriftas behov. Stort sett er det i forbindelse med flytting av reinen mellom sommerbeite og høstbeite (Dunfjellet og Kappfjellet) at det er størst behov for bruk av ATV og motorsykkel på barmark.

Statsforvalteren påpekte at det ikke er mulig å ta ut bestemmelsen om motorisert ferdsel på barmark i verneområder. Imidlertid kan vi få til en ordning med flerårige dispensasjoner, dersom reinbeitedistriktet kan spesifisere i sin distriktsplan omtrent hvor de pleier å kjøre, faste trasèer, samt i hvilke situasjoner de kan blir nødt til å kjøre inn i et verneområde.

Dersom dette kommer frem i distriktsplanen, vil det bidra til at forvaltningen får en bedre forståelse for reindriften og utfordringene den står ovenfor når deres daglige drift kommer i konflikt med verneforskriften. Distriktsplanen kan behandles som en søknad om flerårig dispensasjon hvis den inneholder tilstrekkelig informasjon.

Videre poengterte reinbeitedistriktet at rettighetene til ubegrenset beiting og uttak av ved til brensel er viktige momenter som må med i forskriften. Statsforvalteren påpekte at beiting er tillatt i alle verneområdene. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindriftenas nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Tørr gran og furu skal ikke felles».

Spesifikt for de ulike områdene

Utvidelse av Holmvasdalen naturreservat

Hengebru ved vadet mellom Sefrivatnet og Litlmajavatn: I dette området flyttes reinen tidlig sommer og sein høst mellom Kappfjellet og Dunfjellet. Over vadet ved elva ønsker reinbeitedistriktet å etablere ei hengebru. Vadet kan være dypt, og det er fare for at de som kommer med ATV og motorsykkel velter dersom det er for mye vann. Statsforvalteren foreslår en mindre grenseendring for å ta ut et lite areal fra den foreslåtte utvidelsen der hvor brua er planlagt festet, merket med rød sirkel i kartet nedenfor.

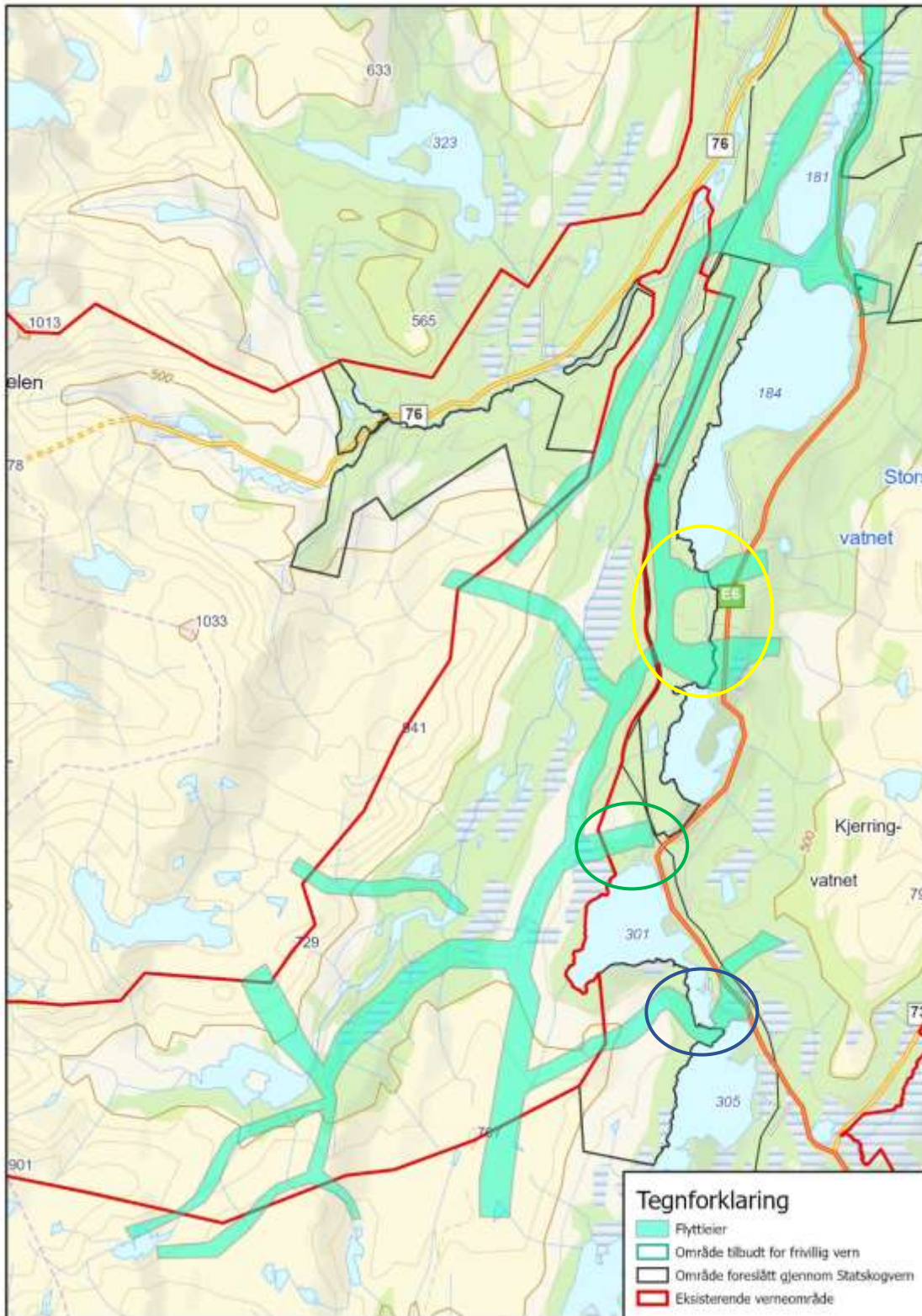

Behov for rydding av faste flyttleier i Holmvassdalen:

Generelt har reinbeitedistriktet behov for sporadisk rydding av flyttleier i Holmvassdalen. Det kan være alt fra å ta ned noe buskas for at de skal kunne komme frem med skuter eller ATV, til å rydde en åpning på 30-40 m, der vegetasjonen tynnes ut, slik at reinen kan passere. Reinen vil helst trekke mot åpne områder og kan snu dersom det blir for trangt. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttleier og kjøretrasé i reindriften».

Konkret har reinbeitedistriktet behov for å rydde følgende flyttleier:

1. Flyttleia på vestsida av Sefrivatnet fra Gråltjønnhøgda og ned mot vatnet, markert med blå runding i kartet på neste side.
2. Flyttleia mellom Kjerringvatnet og Svenningsvatnet er markert med grønn sirkel på kartet på neste side. Her har reinbeitedistriktet en flyttleier som går over elva, sør for en del av den foreslåtte utvidelsen. Også her kan det bli behov for rydding av flyttleia. Denne flyttleia er ikke brukt de siste årene på grunn av arbeid med E6, men det er planer om å benytte denne flyttleia igjen fra i år.
3. I sørenden av Svenningsvatnet er det en flyttleier som reinbeitedistriktet har brukt de siste årene, markert med gul runding i kartet på neste side. Her har de en avtale om at Statens vegvesen skal rydde en gate, som et avbøtende tiltak for den nye E6.

Behov for barmarkskjøring i de ulike områdene som er foreslått for vern:

Homvassdalen: Reinbeitedistriktet påpekte at det i tidligere år har vært enda flere flyttleier over dalen, som de kunne spre reinen mer ut på. Nå, med E6 og jernbanen, har mulighetene for flytting blitt redusert. Det har derfor blitt mer aktivitet på de få flyttleiene som er tilgjengelige, og mer kjørespør etter barmarkskjøretøy fordi

belastningen ikke kan spres utover et større område. Reinen blir ledet inn på smale overganger over jernbane og E6. Reinbeitedistriktet viste oss overgangsbrua over jernbanen lenger vest, hvor reinen blir ledet. Her blir det en del spor etter barmarkskjøring som bildet under viser.

Traseen går i vest opp gjennom det eksisterende naturreservatet Holmvassdalen, og her blir det lite kjørespor med unntak av hovedtraseen/traktorveien.

Områdene Breiskardet, Svenningsvika (frivillig vern), utvidelse av Litlfiplingdalselva og Ørnodden (frivillig vern) er gode beiteområder for reinen. Her finnes det mye sopp og lav. I disse områdene kan det bli brukt barmarkskjøretøy i forbindelse med flytting og samling av reinen for slakting. Det er mer sporadisk kjøring, og reindriften bruker gjerne ikke faste trasèer i beiteområdene for å unngå å sette varige spor i terrenget.

I området rundt Litlfjellet, mot distriktsgrensa til Østre Namdal reinbeitedistrikt, er det mye aktivitet knyttet til gjeting av reinen for å unngå at den blander seg med reinen fra nabolikdistriktet. Her benytter de motorisert ferdsel når det er nødvendig, og sjansen er stor for at de må kjøre innenfor det foreslåtte verneområdet på Litlfjellet.

Kappfjellmoen er et svært bratt område. Her foregår det ikke barmarkskjøring.

Konklusjoner:

- Reindriften har behov for å kunne ta ut ved til brensel. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for reindriftens nødvendige uttak av bjørk og småvirke til brensel på stedet og for vedlikehold av lovlige oppsatte reingjerder og annet reindriftsutstyr. Tørr gran og furu skal ikke felles».
- Hengebru ved vadet mellom Sefrivatnet og Litlmajavatn: Statsforvalteren gjør en liten grenseendring etter høringa for å få eventuelle brufester ut av et eventuelt naturreservat.
- Reindriften har behov for å rydde flyttleier og kjøretasèer. Statsforvalteren innarbeider følgende formulering i forskriftene: «Vernebestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for nødvendig rydding og vedlikehold av eksisterende flyttleier og kjøretasé i reindriften».
- Reindriften har behov for barmarkskjøring i alle de foreslåtte verneområdene innenfor reinbeitedistriktet bortsett fra Kappfjellmoen. I Holmvassdalen er det spesielt stort behov, da det er mange faste flyttleier her. I Litlfjellet er det behov for sporadisk kjøring utenom faste trasèer for å gjete reinen slik at den ikke blander seg med rein fra nabolikdistriktet. Områdene Breiskardet, Svenningsvika (frivillig vern), utvidelse av Litlfiplingdalselva og Ørnodden (frivillig vern) er gode beiteområder for reinen. Her er det behov for sporadisk barmarkskjøring, men ikke på faste trasèer. Disse opplysningene tas med i distriktplanen for reinbeitedistriktet og behandles som en søknad om dispensasjon for barmarkskjøring i disse områdene.